Y

polskiego

Towarzystwa gimnastycznego „SOKÓŁ“ W WADOWICACH.

Nakładem Towarzystwa.

Drukiem Franciszka Foltina w Wadowicach.
1902.

REJESTR.

Regulaminy oddziałów Towarzystwa spisane są w dwóch egzemplarzach, jeden przechowywany w kancelaryi Towarzystwa, drugi w Zarządzie odnośnego oddziału.

Regulamin Walnego Zgromadzenia

uchwalony dnia 17. września 1892 r.

---

§. 1.

Na Walnem zgromadzeniu przewodniczy prezes Towarzystwa, tegoż zastępca a w razie przeszkody tychże najstarszy wiekiem inny członek Wydziału.

§. 2.

Przewodniczący sprawdza liczbę członków do ważności uchwał statutem wymaganą i zagaja obrady.

§. 3.

Przewodniczący przestrzega porządku dziennego, od którego tylko za uchwałą Walnego zgromadzenia może odstąpić, kieruje obradami, udziela głosu, formułuje wnioski, poddaje je pod głosowanie, oblicza głosy, wybiera skrutatorów z grona uprawnionych do głosowania i zamyka obrady.

§. 4.

Tylko członek Towarzystwa, który od trzech miesięcy należy do Towarzystwa ma prawo głosowania. (§. 12. d. stat.)

§. 5.

W każdej sprawie pod obrady przychodzącej wolno jest zabrać każdemu do obrad uprawnionemu dwukrotnie głos. Więcej niż po dwakroć przemawiać w jednej sprawie można tylko za uchwałą Walnego zgromadzenia. Ograniczeniu temu nie ulegają sprawy formalne i osobiste. Sprawozdawca, a gdy chodzi o wniosek samoistny, wnioskodawca ma zawsze głos ostatni. Przewodniczący chcąc wniosek uczynić lub przemawiać nad wnioskiem, oddaje przewodnictwo swemu zastępcy.

§. 6.

Jeżeli mowca odstępuje od rzeczy, przewodniczący ma zwrócić na to jego uwagę, a jeżeli wezwania nie posłucha, lub dopuszcza się wycieczek osobistych, ma przywołać go do porządku, w razie nieusłuchania odebrać mu głos.

§. 7.

Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów. Przy równości głosów

rozstrzyga głos przewodniczącego. Przewodniczący ogłasza stosunek głosów, winien jednak zarządzić kontra próbę głosowania, jeżeli tego ktokolwiek z uprawnionych do głosowania zażąda. W sprawach donioślejszego znaczenia na wniosek poparty przez jednę trzecią część członków, obowiązany jest przewodniczący zarządzić imienne głosowanie. Gdyby pod względem doniosłości sprawy podniesiono wątpliwość, rozstrzyga o sposobie głosowania Walne zgromadzenie. W sprawach osobistych może przewodniczący zarządzić głosowanie tajne kartkami.

§. 8.

Wnioski członków, by przyjść pod obrady, potrzebują poparcia przynajmniej 6. członków.

Wnioski dotyczące zmiany statutu, lub w ogóle ustroju Towarzystwa, powinny być przynajmniej podpisami 10. członków poparte i najmniej na 14 dni przed Walnem zgromadzeniem na piśmie do Wydziału wniesione.

§. 9.

Wnioski odnoszące się do formy mają pierwszeństwo przed wnioskami w kwestyi

osobistej, a te wnioski przed wnioskami dotyczącymi rzeczy samej.

Wniosek na zamknięcie dyskusyi należy poddać natychmiast pod głosowanie. Raz zamknięta dyskusya otwartą być może znowu tylko za uchwałą Walnego zgromadzenia. Zapisani do głosu przed zamknięciem dyskusyi mają jednak prawo przemawiać jeszcze po zapadłej uchwale zamknięcia dyskusyi.

Przewodniczący ma prawo zażądać podania czynionego wniosku na piśmie.

§. 10.

Mowcy biorą udział w dyskusyi w tym porządku, w jakim się do głosu zapisali.

§. 11.

Przed przystąpieniem do punktu porządku dziennego zawierającego wybory, zawiesza przewodniczący dla porozumienia się posiedzenie na chwilę, potem powołuje skrutatorów z uprawnionych do głosowania w liczbie nieparzystej. Skrutatorowie zbierają kartki, obliczają głosy w sali zgromadzenia i przedstawiają wynik głosowania przewodniczącemu, który podaje go do wiadomości zgromadzonym. Głosowanie od-

bywa się w ten sposób, że nasamprzód wybiera się przewodniczącego, następnie zastępcę przewodniczącego, dalej wybiera się członków Wydziału, wreszcie komisyę rewizyjną.

§. 12.

Z każdego Walnego zgromadzenia spisanym ma być protokół ile możności w księdze na ten cel przeznaczonej.

Protokół ma zawierać:

1) Nazwisko przewodniczącego, spisującego protokół, liczbę obecnych członków;
2) wymienienie pism na zgromadzeniu odczytanych;
3) interpelacye członków i odpowiedzi na nie;
4) wnioski wzięte pod obradę z wymienieniem wnioskodawców, wynik głosowania, niemniej powzięte uchwały;
5) wynik wyborów i nazwiska powołanych do skrutynium.

§. 13.

Z każdego Walnego zgromadzenia spisany protokół ma być sprawdzonym na następnem Walnem zgromadzeniu.

Protokół podpisują: przewodniczący, sekretarz i skrutatorowie o ile powołani zostali.

§. 14.

Po odczytaniu protokołu z ostatniego Walnego zgromadzenia następują interpelacye.

§. 15.

Porządek dzienny każdego Walnego zgromadzenia kończy się wnioskami członków. Po wyczerpaniu porządku dziennego i załatwieniu w niosków członków, zamyka przewodniczący zgromadzenie. Przedtem może to uczynić jedynie za uchwałą Walnego zgromadzenia.

§. 16.

We wszelkich przypadkach tym regulaminem nieprzewidzianych lub też w razie podniesionych jakichkolwiek wątpliwości co do sposobu obrad i prowadzenia zgromadzenia rozstrzyga ostatecznie Walne zgromadzenie.

§. 17.

Regulamin ten obowiązuje od chwili uchwalenia onegoż.

REGULAMIN WYDZIAŁU

uchwalony dnia 11. Września 1901 r.

---

§. 1.

Posiedzenia Wydziału odbywają się w czasie oznaczonym w §. 26. statutu; pierwsze zaś posiedzenie nowo wybranego Wydziału w czasie wskazanym w §. 25. statutu.

§. 2.

O posiedzeniu Wydziału z wymienieniem czasu, miejsca i porządku dziennego należy uwiadomić członków Towarzystwa przez odezwę pisemną w lokalach Towarzystwa umieszczoną, oprócz tego należy zawezwać na piśmie członków Wydziału i ewentualnie osoby do uczestnictwa w posiedzeniu uprawnione. (§. 10. R. W.)

§. 3.

Porządek dzienny winien być podany w zaproszeniu na posiedzenie, lub przynajmniej rozdany członkom przed posiedzeniem.

Wnioski członków Wydziału stoją z reguły na ostatniem miejscu każdego porządku dziennego.

§. 4.

Porządek dzienny pierwszego posiedzenia nowo wybranego Wydziału musi zawierać co najmniej następujące przedmioty obrad:

1. Sprawdzanie protokołu z Walnego zgromadzenia i dokonanych na takowem wyborów.
2. przedstawienie przez prezesa (wiceprezesa) spraw z roku upłynionego do załatwienia pozostałych, jakoteż spraw przez ostatnie Walne zgromadzenie przekazanych;
3. wybór funkcyonaryuszów Wydziału z pomiędzy jego członków (§. 25 statutu).

§. 5,

Tylko z pomiędzy członków Towarzystwa, wyjąwszy członków Wydziału, może Wydział mianować nauczycieli gimnastyki.

§. 6.

Dwu lub kilku godności w Wydziale nie może piastować jedna osoba. Łączenie

zaś kilku godności nauczycielskich w jednej osobie dozwolone.

§. 7.

Wybór funkcyonaryuszów Wydziału i mianowanie nauczycieli gimnastyki odbywa się kartkami, ale na każdego z osobna, nie listami tak, iż dopiero po wyborze, lub nominacyi jednej osoby, nastąpić może wybór i nominacya drugiej, potem trzeciej itd.

§. 8.

Inne wybory jak n. p. komisyi, komitetów i t. p. przeprowadza się w sposób każdorazowo przez Wydział przyjęty; w razie równości rozstrzyga los.

§. 9.

Posiedzenia Wydziału są jawne dla członków Towarzystwa z wyjątkiem, gdy uchwałą Wydziału co do pewnej sprawy jawność nie zostanie wykluczoną.

§. 10.

Członków komisyi rewizyjnej, nauczycieli gimnastyki i przewodniczących poszczególnych oddziałów, może prezes (wiceprezes) zawezwać na posiedzenie Wydziału, jeżeli uzna za potrzebne a obowiązany jest

do tego, jeżeli Wydział poweźmie w tym kierunku uchwałę. Obowiązani są oni wezwaniu temu zadosyć uczynić, a na posiedzeniu udzielić wszelkich wyjaśnień jakich od nich członek Wydziału zażąda.

§. 11.

Przy wszelakich uchwałach głosowanie jest ustne; wyjąwszy przy wyborach §. 7. i 8. R. W. na żądanie jednak jednej z osób uprawnionych do głosowania a obecnych na posiedzeniu odbyć się ma głosowanie tajne kartkami lub gałkami.

§. 12.

Głosu udziela przewodniczący; referent lub wnioskodawca ma zawsze głos ostatni.

§. 13.

Jeżeli przewodniczący opuszcza posiedzenie przed wyczerpaniem porządku dziennego i wniosków, wówczas zastępca przewodniczącego ma prowadzić dalsze obrady. Po wyczerpaniu porządku dziennego, lub za uchwałą Wydziału można zamknąć posiedzenie.

§. 14.

Odczytany protokół z poprzedniego posiedzenia podpisuje sekretarz i prezes (zastępca).

§. 15.

Jeżeli posiedzenie Wydziału dla braku kompletu do skutku nie przyszło, prezes wraz z dyrektorem w sprawach zwłoki nie cierpiących, uprawnieni są dorazowo zarządzić, co potrzeba, wedle swego zdania i usprawiedliwić to zarządzenie na następnem posiedzeniu Wydziału.

§. 16.

Członek Wydziału nie jawiący się na posiedzeniu winien usprawiedliwić się z tego bezzwłocznie a przynajmniej na następnem posiedzeniu. Trzechkrotne z rzędu zaniedbanie się w tym względzie uważać ma Wydział za dobrowolną rezygnacyę z godności Wydziałowego. (§. 24 statutu ustęp 3).

Niedbałemu zaś funkcyonaryuszowi Wydziału, tudzież nauczycielom gimnastyki, może Wydział każdego czasu odebrać godność i równocześnie w miejsce jego kogo innego wybrać. Jeżeli funkcyonaryusz dobrowolnie ze swej funkcyi rezygnuje lecz w Wydziale pozostaje, obowiązanym jest prezes w jego miejsce zarządzić wybór na najbliższem posiedzeniu.

§. 17.

Zastępca funkcyonaryusza Wydziału urzęduje w czasie słabości lub wyjazdu tegoż jak nie mniej z powodu jego dobrowolnego ustąpienia, w tym ostatnim razie urzęduje tylko tak długo, dopóki nowy funkcyonaryusz nie jest wybranym.

§. 18.

Jeżeliby w ciągu roku ubyła taka liczba członków Wydziału, iżby brakło wymaganego w §. 27. statutu kompletu, jakotež w razie ustąpienia całego Wydziału, należy natychmiast zwołać Walne Zgromadzenie, które skompletuje, względnie wybierze nowy Wydział, urzędujący aż do końca roku administracyjnego,

Pozostali członkowie starego Wydziału pełnią tymczasowo funkcye Wydziału, o ile tego niezbędna konieczność i potrzeba wymaga.

§. 19.

Przy obradach Wydziału stosować należy analogiczne przepisy regulaminu Walnego Zgromadzenia.

§. 20.

Dyrektor (lub jego zastępca):

a) Układa w porozumieniu z przewodniczącym porządek dzienny posiedzeń Wydziału;

b) podaje na najbliższem posiedzeniu Wydziału nowo wstępujących członków w celu ich przyjęcia;

c) przedstawia nowo przyjętych członków; odbiera przyrzeczenie w myśl §. 8. statutu i §. 3. regulaminu domowego; wydaje karty przyjęcia i prowadzi księgę członków;

d) opiniuje, lub udziela innym funkcyonaryuszom do opinii podania do Towarzystwa wnoszone i przedkłada takowe Wydziałowi na najbliższem posiedzeniu;

e) wgląda w księgę życzeń i zażaleń, tudzież w księgę nadzoru dziennego i przedstawia znalezione tamże uwagi lub zażalenia Wydziałowi na najbliższem posiedzeniu wraz z swoją opinią;

f) zaprasza członków Wydziału porządkiem abecadłowym do sprawowania nadzoru dziennego w szkole gimnastycznej Towarzystwa;

g) zarządza kancelaryą i zakładem gimnastycznym Towarzystwa i prowadzi spi-

sy uczniów szkoły gimnastycznej. Jemu podlegają bezpośrednio płatni funkcyonaryusze, nauczyciele i służba;

h) wystawia asygnacyę na przychody i wydatki.

i) w czasie naglącej potrzeby może uczynić nadzwyczajny wydatek do 40 Kor. w. k. musi go jednak usprawiedliwić na najbliższem posiedzeniu Wydziału;

k) zbiera i zestawia daty statystyczne;

l) ze swych czynności zdaje sprawę Wydziałowi na każdem zwyczajnem posiedzeniu;

m) czuwa nad należytem urządzeniem lokalności Towarzystwa, nad przyrządami i przyborami, bada uszkodzenia i odbiera wyragrodzenie za nie;

n) sporządza inwentarz sprzętów, przyrządów i przyborów Towarzystwa i zdaje sprawę Wydziałowi o stanie inwentarza co pół roku;

o) zajmuje się przygotowaniami do ćwiczeń wspólnych, wycieczek, obchodów, Walnych zgromadzeń, o ile nie ustanowiono w tym celu osobnych komitetów;

p) przestrzega dopełnienia przepisów regulaminu gimnastycznego.

§. 21.

Skarbnik (lub jego zastepca):

a) Z końcem każdego miesiąca sporządza listę dla członków czynnych i wspierających i najdalej dnia pierwszego następnego miesiąca rozsyła ją do członków Towarzystwa;

b) sporządza rachunek miesięcznych dochodów i rozchodów i przedkłada raz do miesiąca Wydziałowi do zatwierdzenia. W dowód przyjęcia podpisuje rachunek prezes;

c) lokuje i przechowuje fundusze Towarzystwa i wszelkie pieniężne dokumenty; wolno mu przechowywać u siebie gotówkę najwyżej 200 Kor., nadwyżkę zaś ma lokować w instytucyi finansowej na rzecz funduszu Towarzystwa;

d) wypłaca bieżące, jakoteż i inne przez Wydział naprzód uchwalone wydatki za asygnacyami i kwitami, i prowadzi księgę przychodu i rozchodu jak w ogóle inne księgi rachunkowe zaprowadzone przez Wydział;

e) wykazuje Wydziałowi członków zalegających z wkładkami przez pół roku;

f) najpóźniej na 14 dni przed dorocznem Walnem zgromadzeniem przedkłada ko-

misyi rewizyjnej księgi kasowe i rachunki za rok ubiegły do sprawdzenia, oraz przegląd wszystkich innych ksiąg rachunkowych za czas od założenia Towarzystwa, wreszcie bilans na rok następny;

g) sporządza zamknięcie rachunków do sprawozdania rocznego drukiem ogłoszonego.

§. 22.

Sekretarz (lub jego zastępca):

a) Prowadzi protokół Walnego zgromadzenia i posiedzeń Wydziału;

b) ogłasza Walne gromadzenia; wciąga w księgę protokółu uchwały Wydziału do tego przeznaczone i umieszcza wszelkie przez Wydział uchwalone ogłoszenia w dziennikach;

c) nadzoruje księgę podań i registraturę;

d) wygotowuje uchwały Wydziału, w prawach wymagających piśmiennego załatwienia.

§. 23.

Rewidenci:

a) Mają prawo każdego czasu, za wiedzą prezesa (wiceprezesa) bez poprzedniego zapowiedzenia skarbnikowi względnie dyrektorowi, sprawdzać stan kasy To-

warzystwa, księgi rachunkowe i stan inwentarza;

b) badają i zatwierdzają rachunki, księgi kasowe i spis inwentarza za upłyniony rok administracyjny i przedstawiają wniosek swój co do absolutoryum Walnemu zgromadzeniu.

§. 24.

Wszyscy członkowie Wydziału są obowiązani do wykonywania dozoru dziennego w zakładzie gimnastycznym podczas godzin ćwiczeń uczniów szkoły gimnastycznej, o ile dozór ten z innej strony prawnie nie jest wykonywany.

W razie przeszkody, winien zaproszony do dozoru dziennego donieść o tem bezzwłocznie dyrektorowi z podaniem przyczyny.

Sprawujący dozór ma czuwać nad dopełnieniem przepisów regulaminowych gimnastycznych i zdrowotnych. Uwagi swoje i spostrzeżenia winien umieścić w księdze do tego przeznaczonej, w której również ma stwierdzić każdorazową swą bytność.

§. 25.

Prezes, a w razie przeszkody wiceprezes, nadzoruje wszystkie czynności funkcyonaryuszy w Towarzystwie.

§. 26.

Każdemu członkowi Wydziału przysługuje prawo wglądania w księgi i akta Towarzystwa.

§. 27.

Przedmioty inwentarskie Towarzystwa może wypożyczać dyrektor osobom prywatnym tylko w wyjątkowych razach.

§. 28.

Zmiana niniejszego regulaminu nastąpić może tylko za uchwałą trzech czwartych części członków Wydziału.

REGULAMIN DOMOWY

uchwalony dnia 26. listopada 1901 r.

§. 1.

Wstępujący do Towarzystwa objawia swoje życzenia w księdze życzeń własnoręcznie lub też przez jednego z członków Towarzystwa z wyraźnem wymienieniem, czy wstępuje jako członek zwyczajny, wspierający lub protektor i od którego czasu.

Wpisowe i wkładkę uiszcza się na ręce woźnego Towarzystwa na podstawie listy wkładek członków, sporządzonej przez skarbnika Towarzystwa.

§. 2.

O ile się nie korzysta z dobrodziejstwa §. 28. lit. e. statutu, można tymczasowo jeszcze przed przyjęciem brać udział w ćwiczeniach gimnastycznych; zresztą praw członka nabywa się jednak dopiero od dnia przyjęcia przez Wydział. (§. 8. stat.)

§. 3.

Nowo przyjętych członków przedstawia dyrektor Towarzystwa zgromadzonym członkom, odbiera od nich przyrzeczenie w myśl §. 8. statutu (przez własnoręczny podpis w księdze członków) i wręcza im kartę przyjęcia, statut i regulaminy.

Nieprzyjętemu zwraca się wpisowe całkowicie, wkładkę zaś, jeżeli tymczasowo brał udział w ćwiczeniach gimnastycznych, w stosunku do czasu, przez jaki trwał ten udział.

§. 4.

Dowód wpłacenia każdorazowej wkładki stanowi podpis płacącego umieszczony na liście wkładek członków w rubryce „zapłacił“.

§. 5.

Karta przyjęcia służy do wykazania się przy wstępie na urządzane przez Towarzystwo wieczorki, zabawy, wycieczki itp. o ile w poszczególnym wypadku niema osobnych biletów, zaproszeń itp.

§. 6.

Członkowie chcący wziąć inicyatywę w sprawach Towarzystwa, mogą uczynić

to bądź bezpośrednio w formie podania, bądź za pośrednictwem członka Wydziału.

§. 7.

Członkowie Wydziału stosują się do regulaminu Wydziału; biorący zaś udział w Walnem zgromadzeniu do regulaminu Walnych zgromadzeń.

§. 8.

Członkowie biorący udział w ćwiczeniach gimnastycznych, stosują się do regulaminu zdrowotnego i gimnastycznego.

§. 9.

W Towarzystwie złożoną jest dla członków księga życzeń i zażaleń, w której wpisane życzenia lub zażalenia, załatwia Wydział, o ile nie są bezimienne.

Ogłoszenia Wydziału wywieszają się na tablicy na ten cel przeznaczonej, a umieszczonej w budynku Towarzystwa.

§. 10.

Za doręczenia lub zaproszenia nie należy się woźnemu Towarzystwa żadne wynagrodzenie.

§. 11.

Każdemu członkowi wolno wprowadzić gościa do sali Towarzystwa, z wyjątkiem

godziny ćwiczeń pań dorosłych, winien go jednak przedstawić dyrektorowi lub innemu członkowi Wydziału, a w nieobecności ich, nauczycielowi kierującemu

§. 12.

Na godzinę ćwiczeń pań dorosłych wstęp tylko lekarzowi Towarzystwa jest dozwolony.

§. 13.

Zwyczajny nadzór nad salą Towarzystwa i jej urządzeniem sprawuje dyrektor Towarzystwa, do niego więc należy się udać w sprawach zarządu dotyczących i zarządzeń jego ogłaszanych ściśle przestrzegać.

§. 14.

W razie sporów winni członkowie przestrzegać przepisu §. 32. statutu.

§. 15.

Całość i czystość urządzeń w lokalnościach Towarzystwa porucza się opiece wszystkich członków.

§. 16.

Przyborów gimnastycznych nie można wypożyczać, chyba tylko za zezwoleniem Wydziału.

§. 17.

Szkoda rozmyślnie lub przez nieostrożność zrządzona, winna być przez uszkadzającego Towarzystwu bezzwłocznie do rąk dyrektora wynagrodzoną.

§. 18.

W lokalnościach Towarzystwa podczas ćwiczeń zabrania się palenia tytoniu; psów wprowadzać nie można.

§. 19.

Do przebierania się i składania rzeczy służy szatnia; w niej znajdują się też zamykane szafki, które za mierną opłatą miesięczną mogą być na schowanie ubrań i rzeczy wynajęte.

Ubrania gimnastyczne winne być oznaczone znakiem lub nazwiskiem właściciela, za ubrania nie zabrane w 14 dni od dnia wystąpienia Towarzystwo nie odpowiada. Nie odpowiada również Towarzystwo i za takie ubrania członków czy znaczone lub nieznaczone, które nie są przechowane w szafkach.

Cudzego ubrania nie należy używać bez wyraźnego zezwolenia właściciela.

§. 20.

Występujący z Towarzystwa winien się zastosować do przepisu §. 14. statutu.

§. 21.

Członkowie mają prawo używać stroju i oznak sokolich. Oznaki sokole stanowią: pióro sokole z kokardą i sokołem, amarantowa (karmazynowa) koszula, monogram na klamrze pasa i sznury czamary.

§. 22.

Stroju tego i oznak wolno używać zawsze w obrębie gmachu Towarzystwa,- jakoteż podczas uroczystości, zabaw, wycieczek urządzonych lub przyzwolonych przez Wydział. Kto w innych przypadkach bez wyraźnego przyzwolenia Wydziału, używa stroju i oznak sokolich, tego ma prawo Wydział wykluczyć z Towarzystwa.

REGULAMIN ĆWICZEBNY

uchwalony dnia 26. listopada 1901 r.

I. Ćwiczenia gimnastyczne.

§. 1.

Na ćwiczenia należy przybywać o oznaczonej godzinie i wodpowiedniem ubraniu (§. 3. reg. zdrow.)

§. 2.

W godzinach ćwiczeń uczniów Towarzystwa mają wstęp do sali gimnastycznej rodzice lub krewni uczniów, winni jednak przedstawić się dyrektorowi lub innemu członkowi Wydziału, a w ich nieobecności nauczycielowi kierującemu.

§. 3.

Przystępujący do ćwiczeń po zasięgnięciu zdania lekarza Towarzystwa (§. 1. reg. zdrow.) odbywa próbę siły.

Wymiar wysokości ciała, objętości piersi i wagi ciała uskutecznia sam nauczyciel.

Co pół roku powtarza się próba siły, a wyniki wpisuje się do wykazu statystycznego i według tego następuje podział na oddziały.

§. 4.

Ćwiczenia gimnastyczne odbywają się wspólnie i na przyrządach.

A) Ćwiczenia wspólne.

§. 5.

Na dany znak do ćwiczeń wspólnych staje każdy w oznaczonym miejscu; później przybyli stają w miejscu wolnem tak, żeby ani innych uszkodzić, ani przez nich uszkodzonymi być nie mogli.

Podczas ćwiczeń tych należy zachowywać spokój, a całą uwagę skierować na komendę nauczyciela; stanowiska swego nikt dowolnie zmieniać nie powinien.

§. 6.

Wszelkie ćwiczenia wspólne winne być wykonywane w takt, dokładnie i z należytem wytężeniem mięśni.

Przy użyciu lasek, ciężarów i t. p. przyborów, zaleca się uwagę i ostrożność, żeby nie uszkodzić siebie lub drugiego; a z tego

samego powodu nie wolno nikomu podczas ćwiczeń wspólnych wykonywać innych ćwiczeń, szczególnie na przyrządach.

§. 7.

Po skończeniu ćwiczeń odnosi każdy przybory na oznaczone dla nich miejsce, przyczem się zauważa, że ciążki, kulolaski, drążki żelazne i t. p. należy składać zwolna, a nie upuszczać lub rzucać na ziemię.

§. 8.

Ćwiczeń wspólnych nie należy opuszczać, stanowią one bowiem podwalinę fizycznego rozwoju.

B) Ćwiczenia na przyrządach.

§. 9.

Do ćwiczeń w oddziałach, do których według stopnia siły przydziela nauczyciel kierujący, stają ćwiczący w porządku alfabetycznym i zachowują ściśle oznaczony porządek następstwa; nie wolno zaś przyłączać się samowolnie do innych oddziałów lub ćwiczyć luźnie, bez nadzoru.

§. 10.

Przy ćwiczeniach tych ma każdy baczną zwracać uwagę na okazywane przez nauczy-

ciela (przodownika) ćwiczenia i podawane wskazówki a gdy na niego kolej przyjdzie, winien przystąpić bez ociągania się do ćwiczenia, chociażby którego nie był wstanie dokładnie wykonać, gdyż samo usiłowanie już jest ćwiczeniem.

§. 11.

Zabrania się wszelkiego przeszkadzania podczas samego wykonywania ćwiczeń a przeszkadzający ma na hasło „z drogi“ natychmiast ustąpić.

§. 12.

Ćwiczący przygotowują i ustawiają z obowiązku według wskazówek nauczyciela (przodownika) wszelkie przyrządy i przybory, potrzebne do ćwiczeń i odnoszą je i ustawiają na swoich miejscach po skończonych ćwiczeniach.

§. 13.

Ćwiczenia przed i po godzinie zwyczajnych ćwiczeń dozwolone są tylko o tyle, o ile zezwoli na to nauczyciel kierujący, a w takim razie ćwiczący winien sam przestrzegać i domagać się wykonania przepisów §. 11, 12 i 14.

§. 14.

Nim się przystąpi do ćwiczeń na jakim przyrządzie, należy go opatrzyć i należycie ustawić.

Nie wolno wykonywać ćwiczeń takich, jakich się z nauczycielem nie przerabiało; do ćwiczeń zamachowych zaś należy mieć zawsze zapewnioną pomoc.

Wszelkie ćwiczenia winny być wykonywane tak prawą jak i lewą stroną ciała, by uniknąć jednostronności.

§. 15.

Gdy ćwiczący wspina się po żerdzi lub linie, nie wolno przeszkadzać mu wywijając liną, wspinając się za nim i t. p.

Dla uniknięcia wypadków przy huśtaniu i wszelkich ćwiczeniach zamachowych, ostrzega się, wołając „z drogi".

Sznur do skoku winien być naprężony, lecz ruchomy, a nie o stojaki okręcony; na drążku poziomym, gdy się go podskokiem dosięgnąć nie może, ani na poręczach, na które w podpór wyskoczyć, lub na których spierania wykonać niemożna, nie wolno ćwiczeń wykonywać.

Huśtanie na kółkach lub orczyku stojąco lub siedząco jest zabronione.

Linami i drabinami sznurowemi nie wolno wywijać ani huśtać się na nich; na wspinalni nie wolno się ześlizgiwać, tylko prawidłowo spuszczać; na ukośnej drabinie wolno ze spodu tylko do takiej wysokości wspinać się, do jakiej się ćwiczący po żerdzi wspiąć potrafi.

Wszelkie skoki wykonuje się zawsze na palce stóp z ugięciem kolan, (t. j. przysiadem) nigdy na pięty z wyprężonemi nogami.

Przy ćwiczeniach w rzucaniu, lub ciskaniu (oszczepami, kulami i t. p.) winno się zwracać uwagę, czy przestrzeń jest wolna.

II. Szermierka i zapasy.

§. 16.

Przystępujący do szermierki ubiera się w należyte chronidła; opatruje pałasz, czy nienadwyrężony lub szpadę, czy opatrzona na grocie w kulkę ochronną.

§. 17.

Przy szermierce siecznej winno się baczyć, by przeciwnika jakim niezręcznym ruchem nie skaleczyć; wszelkie cięcia wykonują się lekko, nie zaś z siłą.

Przy szermierce na pięści należy unikać uderzeń ze zwiniętą pięścią.

§. 18.

Do zapasów i wolnej szermierki nie wolno przystępować bez nadzoru nauczyciela, i niewolno ich wprzód rozpoczynać, nim obaj przeciwnicy nie znajdują się w prawidłowej postawie.

Wśród zapasów nie wolno opuszczać stanowiska, lub bez uprzedzenia przeciwnika cofać się; chcący przestać, winien oznajmić to przeciwnikowi. Przy zapasach nie należy się unosić gniewem, a najsurowiej wzbrania się wszelkiego szarpania, uderzeń i t. p.

III. Przepisy wykonawcze.

§. 19.

Nad zachowaniem przepisów tego regulaminu czuwa przedewszystkiem nauczyciel kierujący, tudzież dyrektor Towarzystwa, lub członek Wydziału, sprawujący nadzór na godzinie ćwiczeń.

Równy obowiązek ciąży w ogóle na wszystkich nauczycielach Towarzystwa i przodownikach co do powierzonych im oddziałów.

W sprawach gimnastyki dotyczących, należy się w razie jakiejkolwiek wątpliwości udać do nauczyciela kierującego; w sprawach zarządu do dyrektora lub członka Wydziału sprawującego inspekcyę.

REGULAMIN ZDROWOTNY

uchwalony dnia 26. listopada 1901 r.

§. 1.

Każdy chcący odbywać ćwiczenia gimnastyczne w zakładzie Towarzystwa, winien się przedstawić lekarzowi Towarzystwa, w celu zbadania, czy ze względu na stan zdrowia może w ogóle odbywać ćwiczenia gimnastyczne i wskazania mu, jaki stósownie do wieku, rozwoju sił stanu zdrowia rodzaj ćwiczeń dla niego odpowiedni

§. 2.

Kogo lekarz Towarzystwa uzna ze względu na stan jego zdrowia, a mianowicie z powodu wad organicznych ustroju jak np. serca, trzewiów brzusznych lub t. p. za niezdolnego do ćwiczeń gimnastycznych, ćwiczyć się w zakładzie nie może.

§. 3.

Ubranie ćwiczącego składa się głównie ze spodni, jeżeli możebne trykotowych i takiejże koszulki, winno być lekkie i nieobcisłe, ażeby wszelkie ruchy tak kończyn jakoteż tułowia z łatwością i ze swobodą odbywać się mogły.

Mocny pas skórzany albo lepiej płócienny niezbyt jednak uciskający jest wskazanym i użytecznym.

Zamiast butów powinno się używać mesztów. Żadnych okryć na głowę ani chustek i szalików na szyję przy ćwiczeniach używać nie należy.

§. 4.

Do ćwiczeń nie należy nigdy przystępować po obfitem jedzeniu, ale w parę dopiero godzin po przyjęciu pożywienia. Lepiej jest odbywać ćwiczenia po kąpieli aniżeli przed nią.

§. 5.

Ruchy gimnastyczne wykonują się w jednej mierze we wszystkich kierunkach, aby współcześnie wszystkie mięśnie jednomiernie mogły się rozwijać.

§. 6.

Nigdy ruchów i ćwiczeń gimnastycznych nie należy doprowadzać aż do nadmiernego zmęczenia, tj. aż do wysilenia, ale przeciwnie wykonywać je trzeba stopniowo i zwolna w miarę rozwijania się sił.

§. 7.

Ruchy, w których zwraca się głową ku ziemi, a nogami ku górze, powinny być zawsze krótkie.

§. 8.

Ćwiczenia idąc od lżejszych do coraz trudniejszych, tj. wymagających większego wysilenia, kończyć się winne zawsze ruchami stopniowo coraz spokojniejszymi.

§. 9.

Jeżeliby ćwiczący przy pewnych ćwiczeniach bladł nagle, uczuwał znaczne osłabienie, doznawał gwałtownego bicia serca i duszności lub silnych zawrotów głowy, ćwiczeń tych zaprzestać powinien i niepowracać do nich, aż po zasięgnięciu w tej mierze rady lekarskiej.

§. 10.

Po skończeniu ćwiczeń, albo też w przestankach nie należy wypoczywać, ani sia-

dając ani też stojąc, ale przechadzając się spokojnie czas jakiś po sali, dopóki oddech się nie uspokoi i ciało zwolna nie ochłodzi.

§. 11.

Wychodzenia po zmęczeniu się i spoceniu na zimno i na przeciągi, zdejmowania z siebie ubrania, picia zimnej wody, lub siadania na kamiennych ławkach, należy się wystrzegać jako rzeczy niezmiernie szkodliwych.

§. 12.

Wszelkie złamania, wywichnięcia i skaleczenia powstałe z gwałtownych wysileń, szybkich ruchów i skoków nawet chociażby się nie wielkim objawiały bólem, winny być zawsze zbadane przez lekarza.

§. 13.

Sala, w której się odbywają ćwiczenia gimnastyczne, dobrze zawsze przewietrzaną być winna, a okna górne, jeżeli niema przeciągów i podczas ćwiczeń w porze letniej otwierać należy.

§. 14.

W porze letniej dobrze jest odbywać ćwiczenia na świeżem powietrzu.

§. 15.

Porą zimową w sali w czasie ćwiczeń powietrze nie powinno być nigdy ocieplone po nad 12° R.

§. 16.

Tam gdzie się odbywają ruchy skokowe powinny się znajdować maty kokosowe.

§. 17.

Nad przestrzeganiem wyżej wskazanych przepisów hygienicznych czuwać ma nauczyciel kierujący i w ogóle nauczyciele, tudzież sprawujący nadzór w godzinie ćwiczeń członek Wydziału.

REGULAMIN BIBLIOTECZNY

uchwalony dnia 26. listopada 1901 r.

---

§. 1.

W wykonaniu §. 28. lit. t. statutu, Wydział utrzymuje w zakładzie Towarzystwa bibliotekę dzieł i pism, traktujących o gimnastyce lub naukach z nią spokrewnionych, dla użytku członków Towarzystwa i nauczycieli.

§. 2.

Wydział wybiera z pomiędzy swych członków na czas swego urzędowania większością głosów: bibliotekarza i jego zastępcę.

§. 3.

Bibliotekarz (lub jego zastępca):

a) zarządza bilioteką Towarzystwa, oraz utrzymuje katalog dzieł i pism z oznaczeniem wartości;

b) przedstawia Wydziałowi wnioski co do urządzenia, utrzymania i powiększenia biblioteki, oraz coroczne sprawozdanie o jej stanie i pożytku;

c) prowadzi kontrolę dzieł i pism wypożyczonych członkom Towarzystwa lub nauczycielom, przechowując odnośnie pokwitowania. Co pół roku sporządza spis okazów niezwróconych, który udziela Dyrekcyi celem zarządzenia odbioru lub odszkodowania;

d) zakupuje wskazane mu dzieła, pisma, przybory i sprzęty biblioteczne, z funduszów na ten cel przez Wydział oznaczonych, które podnosi z kasy Towarzystwa.

Na bieżące potrzeby biblioteki może podnosić z kasy Towarzystwa zaliczki do wysokości 10 Koron miesięcznie. Z poczynionych wydatków składa Dyrekcyi udokumentowane rachunki;

e) utrzymuje inwentarz sprzętów i przyborów bibliotecznych.

REGULAMIN WYCIECZKOWY

uchwalony dnia 26. listopada 1901 r.

§. 1.

Przewodniczącym wycieczki jest Prezes Towarzystwa, tegoż zastępca, Dyrektor lub tegoż zastępca, ewentualnie inny członek Wydziału przez tenże w tym celu wybrany.

§. 2.

Przewodniczący rozstrzyga wszelkie sprawy dotyczące wycieczki lub z nią w związku będące.

§. 3.

Techniczne kierownictwo wycieczki obejmuje Naczelnik.

§. 4.

Gospodarzem wycieczki jest jeden z uczestników wycieczki wybrany przez Wydział ewentualnie wyznaczony przez Przewodniczącego. Gospodarz zajmuje się wszelkiemi sprawami ułatwiającemi wycieczkę.

§. 5.

Każdy uczestnik jest obowiązany bezwarunkowo wypełniać rozkazy Przewodniczącego i Naczelnika.

Rozkazy mogą być wydawane przez nich bezpośrednio lub pośrednio przez druhów zamianowanych w tym celu przed wycieczką.

§. 6.

Każdy z uczestników winien stawić się punktualnie na miejscu zboru i zająć miejsce oznaczone przez Naczelnika.

§. 7.

Miejsca w szyku samowolnie zmieniać nie wolno, jak również nie wolno ze szeregu występować.

§. 8.

Każdy winien starać się o należyte równanie w rzędzie, o krycie i należyty rozstęp w szeregu.

§. 9.

W szeregach nie wolno bezwarunkowo palić tytoniu, głośno rozmawiać, giestyku-

(ł)ować, zaczepiać przechodniów, zaś w uroczystym pochodzie pozdrawiać.

§. 10.

Podczas pochodu należy się starać o równość i jednolitość kroku, który stosuje się wedle idących na czele. Każdy powinien trzymać się prosto, głowę w górę wznieść (nieprzesadnie), ramiona zwisłe lekko wahają.

Na rozkaz: „cho-dem“ występuje się lewą nogą. Wszelkie obroty na miejscu wykonują się na lewej nodze.

§. 11.

Pozdrowienie w szyku: na rozkaz „baczność“ oczy „w lewo“ lub „w prawo“ wzrok kieruje się w tę stronę, przyczem tylko Przewodniczący i Naczelnik oddają ukłon rycerski.

§. 12.

Przy stroju sokolim ściśle zastosowanym do regulaminu nie wolno używać lasek, parasoli, kaloszy. Prócz odznaki miejscowej nie wolno nżywać żadnych innych; łańcuszki od zegarków należy ukryć.

§. 13.

Ułomni nie mogą brać udziału w uroczystych pochodach.

§. 14.

Przewodniczący i Naczelnik czuwają nad przyzwoitem i należytem zachowaniem się członków wycieczki i mają prawo dawania napomnień i skarceń.

§. 15.

Gdyby napomnienia i skarcenia nie odniosły skutku, Przewodniczący wycieczki, Naczelnik i Gospodarz mają prawo większością głosów przedstawić Wydziałowi na wykluczenie z Towarzystwa.

INSTRUKCYA

dla nauczycieli gimnastyki

uchwalona dnia 26. listopada 1901 r.

I. Obowiązki nauczycieli w ogóle.

§. 1.

Wszyscy nauczyciele obowiązani są udzielać nauki gimnastyki w godzinach przez Dyrekcyę oznaczonych i według planów nauki przez Dyrekcyę zatwierdzonych.

O ile nie mają oni obowiązków szczególnych (dział II. i III.) odpowiadają w zakresie swej czynności za ścisłe przestrzeganie przepisów regulaminu gimnastycznego i zdrowotnego.

§. 2.

Wszyscy nauczyciele podlegają Dyrekcyi Towarzystwa i zarządzenia jej bezwarunkowo wypełniać są obowiązani.

§. 3.

W nauce w ogóle przestrzegać mają jak najstaranniej systemateczności, zaczem prócz ścisłego i dokładnego wykonywania szczegółów stósownie do przyjętych planów nauki, będzie rzeczą każdego nauczyciela starać się o takie wykształcenie teoretyczne, któreby odpowiadało najnowszemu stanowisku nauki.

Środki ku temu obmyśla grono nauczycielskie.

§. 4.

Ćwiczenia gimnastyczne rozpoczynają się z uderzeniem oznaczonej godziny; każdy zatem nauczyciel winien wcześnie przed godziną przybywać na miejsce ćwiczeń.

W razie uzasadnionej przeszkody należy się postarać o zastępstwo innego z grona nauczycielskiego i donieść o tem w odpowiednim czasie nauczycielowi kierującemu, w razie zaś dłuższej przeszkody Dyrekcyi Towarzystwa.

§. 5.

Pozostawiając postępowanie z członkami i uczniami Towarzystwa poczuciu nau-

czycieli, zwraca się ich uwagę na wielką doniosłość, jaką dla ćwiczących ma uprzejme, staranne a przedewszystkiem ochocze przewodniczenie w ćwiczeniach.

§. 6.

Przy wszelkich ćwiczeniach należy uwzględniać początkujących, tudzież wątłych lub wadliwego ustroju (o ile wadliwość nauczycielowi jest wiadomą); nie wymagać od takich koniecznie wykonania okazanego ćwiczenia, ale roztropną i przyjazną zachętą spowodować przynajmniej usiłowanie do wykonania takowego.

§. 7.

Każde ćwiczenie powinno być przez nauczyciela okazane, zrozumiale wyjaśnione a przedewszystkiem nazwane; należy także wskazywać na zastósowanie ćwiczeń w życiu praktycznem.

§. 8.

Przy ćwiczeniach wspólnych winien oprócz prowadzącego ćwiczenia być obecnym drugi nauczyciel, który ma przechodzić szeregi, pouczać o wykonaniu ćwiczenia i poprawiać błędy.

§. 9.

Przy ćwiczeniach na przyrządach, winien nauczyciel opatrzyć przyrząd, czy jest w należytym i bezpiecznym stanie, i baczyć na dobrą każdoczesną pomoc i zabezpieczenie.

Grono nauczycielskie.

§. 10.

Nauczyciele Towarzystwa tworzą pod przewodnictwem nauczyciela kierującego grono nauczycielskie, mające na celu wspólne i wzajemne kształcenie się na polu gimnastyki.

Uchwały grona nauczycielskiego o ile dotyczą spraw Towarzystwa w kierunku technicznym, mogą być za pośrednictwem Dyrekcyi lub bezpośrednio wnoszone do Wydziału Towarzystwa.

II. Nauczyciel kierujący (naczelnik).

§. 11.

Nauczycielowi kierującemu porucza się wyłącznie kierownictwo wszelkich ćwiczeń gimnastycznych, obowiązany jest jednak nadać im kierunek odpowiedni najnowszym wymaganiom nauki.

§. 12.

Nauczycielowi kierującemu podlegają pod względem technicznym, wszyscy inni nauczyciele Towarzystwa, którym przydziela czynności i czuwa nad ścisłem tychże wykonaniem.

§. 13.

Nauczyciel kierujący sporządza przed rozpoczęciem każdego półrocza szkolnego zastósowane do udzielonych mu przez Dyrekcyę rozkładów godzin, plany zwyczajnych ćwiczeń tak członków jak uczniów i przedkłada takowe Dyrekcyi do zatwierdzenia.

§. 14.

Z końcem każdego kwartału składa nauczyciel kierujący pisemne sprawozdanie o zakładzie i szkole Towarzystwa na ręce Dyrekcyi, a nadto obowiązany jest każdocześnie do tego rodzaju sprawozdań na żądanie Dyrekcyi; ma on również prawo każdego czasu przedstawić Dyrekcyi ustnie lub pisemnie potrzeby zakładu i szkoły gimnastycznej.

§. 15.

Naczelnik prowadzi ewidencyę ćwiczących według wskazówek Dyrekcyi.

§. 16.

W myśl §. 19. reg. gimnast. i §. 17. reg. zdrowot. obowiązany jest przedewszystkiem naczelnik czuwać nad zachowaniem przepisów tych regulaminów.

Z tego powodu odpowiada on Wydziałowi Towarzystwa za wszelkie wypadki, jakieby się przy ćwiczeniach wydarzyły, a z powodu których mogłoby Towarzystwo czy to na materyalną, czy na moralną szkodę być narażone, o ile takowe nie są skutkiem samowolnego nieprzestrzegania regulaminów przez członka lub nieposłuszeństwo ucznia.

Zwraca się szczególną uwagę naczelnika na przepis §. 13. reg. gimnast. wedle którego może naczelnik dozwalać ćwiczącym przed i po godzinie zwyczajnych ćwiczeń, używania przyrządów do ćwiczeń dowolnych, ile że z tego powodu na nim wyłącznie ciąży odpowiedzialność.

§. 17.

Z początkiem każdego kursu szkolnego winien naczelnik w wykładzie wstępnym pouczyć młodzież szkolną o przepisach regulaminów gimnastycznego i zdrowotnego, o ile takowe do uczniów się odnoszą.

Pożądanem będzie także wskazanie i wyjaśnienie głównych zasad nauki gimnastyki.

§. 18.

Przed każdą godziną uczniów odczytuje naczelnik udzielony mu przez Dyrekcyę spis uczniów i wypełnia rubrykę obecności; po godzinie zaś wpisuje w danym razie stósowną uwagę w rubryce zachowania się.

§. 19.

Przed końcem każdego półrocza szkolnego sporządzi kierujący klasyfikacyę wszystkich uczniów szkoły gimnastycznej, w której poda postęp w nauce, obyczaje i ilość opuszczonych godzin, oraz sprawozdanie z nauki gimnastyki.

Klasyfikacyę tę udziela naczelnik Dyrekcyi, tak iżby takowa w stósownym czasie dyrekcyom szkół przedłożoną być mogła.

§. 20.

W pierwszej połowie czerwca mają się odbyć corocznie pod kierunkiem naczelnika publiczne ćwiczenia młodzieży szkolnej, w którym to celu ma naczelnik najpóźniej do 1. maja każdego roku przedłożyć Dyrekcyi szczegółowy plan tych ćwiczeń, obejmujący tak ćwiczenia wspólne jak na przyrządach.

Za ścisłe i udatne wykonanie tego przez Dyrekcyę zatwierdzonego planu, cała odpowiedzialność ciąży na nauczycielu kierującym.

§. 21.

Ponieważ nauczyciel kierujący w myśl §. 16. odpowiedzialnym jest przed Wydziałem Towarzystwa, przeto jego jest rzeczą starać się o wykonanie obowiązków przezeń na innych nauczycieli włożonych a w danym razie winien bezzwłocznie przedstawić Dyrekcyi środki, jakie uważa za stósowne, celem usunięcia nieprawidłowości i uwolnienia się tem samem od odpowiedzialności.

§. 22.

Obowiązany jest prowadzić księgę statystyczną i stósownie do §. 3. reg. gimnast. dokonać potrzebnych wymiarów

§. 23.

Odbiera od uczniów Towarzystwa wkładki za naukę i prowadzi ku temu celowi założoną księgę.

§. 24.

W razie wycieczki obejmuje naczelnik jej techniczne kierownictwo, czuwa nad przyzwoitem i należytem zachowaniem się członków wycieczki i ma prawo dawania napomnień i skarceń.

III. Nauczyciele Towarzystwa.

§. 25.

W sprawach technicznych podlegają nauczyciele bezpośrednio nauczycielowi kierującemu, a obowiązkiem ich w ogóle jest być pomocnym nauczycielowi kierującemu w poruczonym im zakresie działania.

§. 26.

Systematyczność w nauczaniu, przestrzeganie przepisów regulaminu gimnastycznego i zdrowotnego są pierwszymi i najistotniejszymi obowiązkami nauczycieli.

§. 27.

Nauczyciel prowadzący przydzielony mu oddział, jest za takowy odpowiedzialnym. Winien w interesie powagi nauczycielskiej i bezpieczeństwa ćwiczących unikać takich ćwiczeń, w których sam niema całkowitej wprawy.

DODATEK.

Barwa sztandarów i koszulek sokolich — uroczysty ubiór sokoli — publiczny strój ćwiczebny.

I. Barwa sztandarów i koszulek sokolich winna być barwą herbowego pola Rzeczypospolitej polskiej to jest ciemnoniebieskawy odcień barwy czerwonej, znany pod nazwą amarantu (ściślej — amarantu polskiego, dawniej — karmazynu).

Barwy tej powinny być nadto i inne amarantowe części strojów i oznak sokolich.

II. Uroczysty ubiór sokoli składa się ze stroju i oznak sokolich.

A. Strój sokoli stanowią:

1. **Czapka sokołówka.** Zewnątrz kresa okrąkła w górę odchylona z czarnego sukna, 6 cm. wysoka, wewnątrz właściwa czapka wystająca ponad kresą o 2 cm. denkiem o czterech rogach z sukna barwy czamary.

2. **Czamara kościuszkowska** z lekkiego sukna barwy szaropiaskowej. Długość czamary taka, że brzeg jej dolny ma

być w jednej linii z palcami rąk otwartych i wolno w dół opuszczonych. Kołnierzyk stojący wywinięty, spodem zapięty na haftkę krytą. Przód czamary przyozdobiony z każdej strony pięcioma taśmami podwójnemi, 10 cm. długiemi, cokolwiek ciemniejszej barwy, z prawej strony guziki okrągłe barwy taśmy, z lewej dziurki do zapinania. Z tyłu czamary poniżej pasa po każdej stronie po trzy fałdy, z tych środkowe na przedłużeniu szwów plecowych; ponad fałdami środkowymi po jednym guziku, kieszenie ukryte w fałdach. Rękawy gładkie zakończone mankietami wyłożonymi na rękawy i do nich przyszytymi; mankiety te na szwie rękawa i po stronie przeciwnej cokolwiek wyższe i tak skrojone być mają, aby ząb formowały. (B. 2. a. b.)

3. **Szarawary** sukienne, takiej samej barwy jak czamara, w miarę szerokie, założone w cholewy.

4. **Pas** czarny skórzany 5 cm. szeroki spięty srebrną lub posrebrzaną klamrą. (B.4)

5. **Buty** lekkie czarne kroju polskiego, cholewy do kolan podciągnięte, szarawary wydobywają się w naturalnych fałdach z cholew pod kolanami ściśle przylegających.

6. **Rękawiczki** białe łosiowe, — konieczne dla chorążego, dla reszty Sokołów zaś na b. ach itp.

7. **Płaszcz**, z ciemnego sukna na czas słotny lub chłodny.

B. Oznaki sokole stanowią:

1. **Koszula amarantowa** (karmazynowa) wełniana, płócienna lub perkalowa (nigdy jedwabna), gładka z jedną listewką krytą na przodzie; listewka pod szyją zapinana srebrną lub posrebrzaną spinką ze sokołem, pod tą listewką biały kołnierzyk stojący, listwy rękawów mają być tak szerokie, aby białe mankiety wystawały z pod nich najwyżej na 1 cm.

2. **Sznury czamary**, takiej barwy, jak taśmy, a to:

a) naramienniki podwójne ze sznura 5 mm. średnicy, przyszyte koło rękawów a przy kołnierzu zapięte na guzik;

b) sznur zakładany wolno pod oba naramienniki, gruby na 1 cm., a dwa razy tak długi, ile potrzeba, aby w razie zwieszenia czamary przez lewe ramię obejmował ciasno okrąg od lewego ra-

mienia pod prawą pachę, na końcach jego pętelka i baryłka do spinania.

3. **Odznaka typowa** z wyrażeniem siedziby Towarzystwa — biało-amarantowa wstążeczka jedwabna przytwierdzona na lewej piersi czamary.

4. **Monogram** na klamrze pasa.

5. **Pióro sokole z kokardą i sokolikiem w locie.** Pióro 15 cm. długie przypina się na zewnętrznej kresie czapki nad lewem okiem ukośnie kokardą biało-amarantową. Kokarda ma być jedwabna, mieć w średnicy 5 cm, brzeg biały wązki, środek amarantowy (karmazynowy). W środek kokardy wpina się spilkę ze srebrnym lub posrebrzanym sokolikiem w locie.

III. Publiczny strój ćwiczebny:

1. biała trykotowa koszulka z półrękawkami; obszycie wązkie barwy amarantowej;

2. spodnie trykotowe szare;

3. pasek amarantowy wązki przyszyty do spodni;

4. trzewiki czarne skórkowe lub płócienne;

5. czapka sokołówka z agrafą i piórem w razie ćwiczeń na otwartem miejscu.